

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

ՊՈՒԼՆԻՍ

Տարեկան 12 Ֆր.
Վեցամսեայ 6 Ֆր

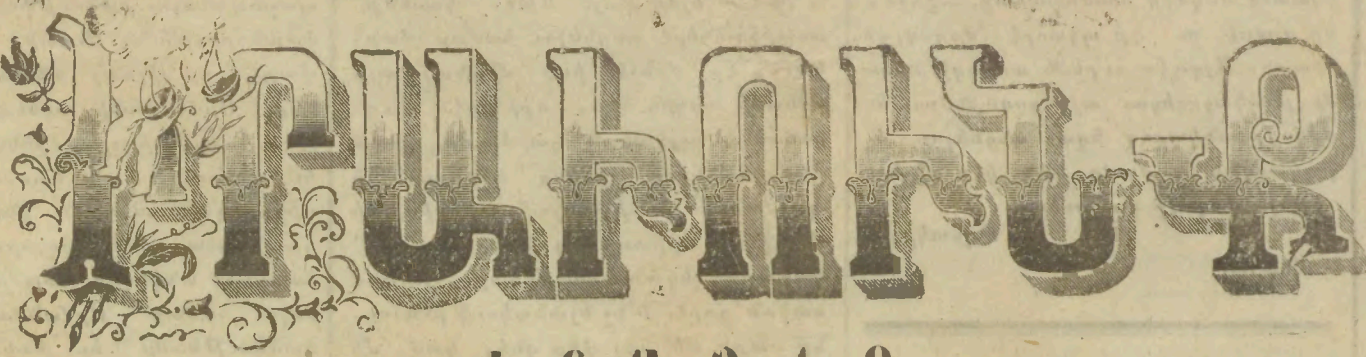
ՄՐՏԱՍՏՄԱՆ

Երկու քիւր թիկ ծրարով
Տարեկան 14 Ֆր.
Վեցամսեայ 7 Ֆր.

ԱՍԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Տօլ.
Վեցամսեայ 1.50 Տօլ.
ՎԱՆՈՒԿ

ՄԱՆՈՒՑՄԱՆ ՏՈՂԸ
20 ՄԵԹ.



Լ Ր Ա Վ Ի Ր

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Վ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏՈՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔԵՐԹԻ ԵՒ ՇԱՔԱԹ

Հ Ա Ս Ց Է

Redaction du Journal

«Iraounk»

(Bulgarie) VARNA

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

«Иразунк»

ВАРНА

Գրութիւնք եւ չին
u բոսիք

ՍՈՒԼԹԱՆԸ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Օսմանեան Սահմանադրութիւնը՝ զոր Միտհաթ փաշան պատրաստած էր 33 տարի առաջ՝ ահա վերստին գործադրութեան կը դրուի Սուլթանին մէկ նոր իրաւունքով։ Երեսփոխանական ժողովը (Մէճլիսի Մէպլուսան) պիտի գումարուի յսուշիկայ նոյնմբերին։ Բանտերը բացուած և քաղաքական յանցաւորները ազատ ձգուած են արդէն։

Բայց ուշագրաւ պարագան այն է, որ Մակեդոնիոյ մէջ զինուորականներուն Սահմանադրութիւն յայտարարելէն յետոյ միայն Սուլթանը իրաւունք ունի Բանտերը բացուած և քաղաքական յանցաւորները ազատ ձգուած են արդէն։

Սուլթան Համիտին համար այս միջոցին, ներկայ ծանր պարագաներուն տակ, Սահմանադրութիւնը հրատարակելէ զատ ուրիշ ճամբայ չկար։ Ահա թէ որոնք են այդ ծանր պարագաները։

1. Եւրոպական մեծ պետութիւնները համաձայնութիւն յայտնեցին անգլո-ուս ծրագրին Մակեդոնիոյ երեք նահանգներու հիմնական բարենորոգման մասին, որ ըստ թրքական դատաւարութեան երկրին այդ մասը, Կրէտէի նըման, դէպի անջատում կը տանի։

2. Պետական գանձին նեղ վիճակին պատճառաւ, զինուորներուն անթոյակ և մերկ մնալուն հետեւանքով, բանակներուն մէկ առաջ եկան դժգոհութեան և քաղաքացու մի նշաններ, որոնցմէ

ժէօն թիւրքերը օգտուելով կըրցան իրենց ծրագրերին ծառայեցնել, և երրորդ բանակին մէկ մասը մինչեւ իսկ ապստամբութեան մղել։

3. Գաստեմոնիի մէջ, կրկին անգամ աղէտութեան պատրուակաւ ժողովուրդը տուրք տալ և զինուորագրուիլ մերժեց և խռովութիւնը զսպելու համար զինուոր զրկել հարկ եղաւ։ Նոյնպէս Անատոլիոյ մի քանի նահանգներէն վրդովեցուցիչ նոր լուրեր սկսան հասնիլ։

4. Խռովարարներուն վրայ զոր կուած զօրքը մերժեց իր կրօնականներուն վրայ կրակ ընել։

5. Ալպանիոյ մէջ 20000ի չափ զինեալ Ալպանացիք կուսակալը վճռեցին և մէկ քանի բարձր պաշտօնեաներ սպաննեցին, այդ երկրին համար առանձնաշնորհումներ պահանջելով։

6. Տէրսիմի Բիւրսեի մարտնչական և շրջակայ գաւառները արշաւելով երկիրը անիշխանութեան մատնեցին և բնակչութեան մէջ ընդհանուր դժգոհութիւն և բողոք առաջ եկան։

7. Եւթէնի ապստամբութիւնը կը շարունակուի, զինուորական հրամանատարը նոր օգնութիւն կուգէ, մինչեւեւ ասդին բռնիքներ կը մերժեն Եւթէն երթալ, ուր ստոյգ մահ կըսպասէ իրենց, և դրամը կըպակսի զօրք և ռազմավթերք փոխադրելու համար։

8. Վերջապէս՝ կայսրութեան ամէն կողմերէն ծայր տուող այդ շարժումներէն ազդուած, ժէօն թիւրքերու բրթականտէն թելագրուած և Մակեդոնիոյ ներքին վարչութիւնը և ելեւմուտքը կեդրոնէն անջատելու համար պետութեանց համաձայնութեանէն սրտմտած մայրաքաղաքի ժողովուրդէն ալ մէկ օրէն միւսը ըմբոստացում կը սպասուէր։

Եւ այս բոլոր ծանր պարագաները ու դժուարութիւնները կուտակելով Սուլթանին ուսին հարկադրեցին զանի փրկարար միջոց մը մտածելու։ Ահա նա իր բնատուր խորամանկութեամբ և Բիւշիկ Սայիտ քաջայի աջակցու-

թեամբ գտաւ այդ միջոցը։ 30 տարիներէ ի վեր, մեռեալ տառնացած միթհատեան սահմանադրութիւնը վերահաստատելու շնորհը ընել։

Սուլթանը այս միջոցով այն ճորդը դժուարութեանց ելքը մը տածելու ծանրութիւնը իր ուսէն կը ձգէ։ Ժողովուրդի ընտրեալներէ կազմուելիք երեսփոխովին ուսը, ինք կազատի թէ ծանրութեան և թէ ուղղակի պատխանատուութեան։ անով կը յուսայ վերստանալ գէթ ժամանակի մը համար թուրքերուն համակրութիւնը զոր կորուսած էր մեծաւ մասամբ պետութիւններէն ժամանակ կըստանայ բարենորոգմանց ծրագրերուն ընդունելութիւնը կամ գործադրութիւնը նոր հաստատուելիք վարչութեան և ազգային ժողովին տնօրինութեան եւ թաղակալու առարկութեամբ, որուն դէմ պետութիւնները ոչինչ չունին առարկելիք։

Երբ այդ դժուարութիւնները հարթուին և մի քիչ ժամանակ անցնելով մտքերը հանդարտին ու պետական գանձին վիճակը բարւոյնուի և մանաւանդ խռովարարները գան համախմբուին երկրին մէջ, ինչ քան պիտի արգիլէ Սուլթանը անգամ մըն ալ Բանտերը հասնիլ թաղիլ, ընելու համար։ չէ՞ որ նոյն օրինակները արդէն կուտայ իրեն այդ իրաւունքը։

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա Ն

ՍՈՒՄԱՆՈՒՐԱԿԱՆ

— 0 —

Կ. Պոլիս 11/24 յուլիս

Սահմանադրութեան վերահաստատումը ոգեւորութեամբ ընդունուեցաւ ժէօն թիւրքերու էութեան թիւրքերու կողմէ։ Ամփոխը և քրիստոնեաները անտարբեր կերեւին։

Շնորհակալութեան բազմաթիւ հեռագիրներ կը հասնին գաւառներէն Եւլուրդ Բէօշլը։

Սէլամլըքի արարողութիւնը կատարուեցաւ ըստ սովորական

նին, բայց «Կեցցէ Սուլթան» կոչող բաղձաթիւ աղաղակներ լըսուեցան։

Խմբագրատուները և թրքական տպարանները գրողական գումար են։ Այս իրիկուն քաղաքը պիտի լուսավառուի։

Քաղաքական յանցաւորներուն համար ընդհանուր ներում կըսպասուի (Արդէն շնորհուած է)։

Երէկ և այսօր Մակեդոնիոյ շատ մը քաղաքներուն մէջ 1876ի սահմանադրութիւնը հռչակուեցաւ նախ քան ստացուիլը այն լուրին թէ Սուլթանը Սահմանադրութիւն շնորհած է։

Հիւպատոսական մարմին զըտնուած քաղաքներու մէջ Սահմանադրութեան լուրը հիւպատոսարաններու կողմէ հաղորդուեցաւ ժէօն թիւրքերուն։

Քաղաքական և զինուորական իշխանութեանց մեծ մասը փութով և եռանդազին երդում ըրին Սահմանադրութեան վրայ։

Սահմանադրութեան մէջ ոգեւորութիւնը ընդհանուր է։ Բերստեանները անտարբեր կերեւան։ Խաղաղութիւնը չէ վրդուվում։

Մեծ եպարգոսին փոփոխութիւնը զարմանք ազդեց դիւանագիտութեան։ Լաւատեղեակ չըրջանակներ կրօն թէ նոյնիսկ Ֆէրիտ փաշա յանկարծակի եկաւ իր պաշտօնակութեանէն։

Մեծ եպարգոսին փոփոխութիւնը զարմանք ազդեց Սակարանի մէջ մեծ շարժացում առաջ բերաւ։

Գերմանիոյ կայսրէն «Սեւ Արծիւ» շքանշանին մեծ եպարգոսին շնորհուելէն երկու օր յետոյ ասոր պաշտօնակութեան պարագան Գերմանիոյ և երրեակ Չինակցութեան քաղաքականութեան անկում կը նկատուի թէ հոս և թէ արտասահմանի մէջ, Չեռնհաս շրջանակներ այս կարծիքէն չեն։ Թէեւ Բիւշիկ Սայիտ և Բեամիլ քաջաները անգլիաէրի համբաւ ունենան, բայց ասոնք միակ պետական մարդիկ են որ այդ զգացումը կը կրեն։

Մանասթըրի կուսակալ Հըֆի փաշան Սահմանադրութեան վերահաստատման վրայ իր հրաժարականը տուաւ։

ՊՈԼԻԿԱՐԱՆՔ ԶԱՄԱԺՈՂՈՎՐ Ի ՍՍՖՐԱ

(Մեր մասնաւոր քղապետը)

Դ. Նիս

Չորրորդ նիստը բացուեցաւ յուլիս
հին, երեկոյեան ժամը 9ին. բացակայ
էր Սիւրիինի պատգամաւոր Տ. Սիմոն
Քիւնիկեան. թէեւ օրակարգը նշանա-
կուած էր «վիճակային կազմակերպու-
թեան խնդիր», բայց դորձի անցնելէ
առաջ ժողովը զբաղեցաւ երկու բո-
լորքներով. որոնցմէ մին Շոււմայի հո-
գաբարձութեան կողմէն, որով կը բո-
լորէին Շոււմայի պատգամաւոր Տ.
Գ. Նէմցէի նախնուն ընտրութեան դէմ,
յայտնելով թէ Շոււմայի թաղական
խորհուրդը առանց հոգաբարձութեան
եւ համայնքի համաձայնութեան ինք-
նակամ իր կողմէն նշանակած է նրան
նոյնպէս եւ Շոււմայի 58 ազգային
ների ստորագրութեամբ նոյն բովան-
դակութեամբ մի բողոքագիր ընդդէմ
Տ. Գապար Նէմցէի ընտրութեան:

Երկրորդ բողոքը Սօֆիայի քահա-
նայի կողմէ կը տրուած եւ կը մատ-
նանշէր Սօֆիայի երկու պատգամաւոր-
ներու ընտրութեանը առանց ընդհա-
նուր ժողովի:

Առաջին բողոքը տեղի տուաւ յուրի
բանակիւններու եւ ի վերջոյ 6 ձայ-
նով ընդդէմ 5ի որոշուեցաւ զրկել Տ.
Գ. Նէմցէն քուէի իրաւունքէն վերա-
պահելով անոր խորհրդակցական ձայն
միջին. որ համագումարի կողմէ քնն-
նուծուի բացուի եւ ստուգուի Տ.
Նէմցէի ընտրութեան պարագաները:
Եւ որովհետեւ համագումարն սկզբուն-
քով ընդունած էր վաղորդ ազգային
պաշտօնական մարմիններու կողմէ նը-
շանակուած պատգամաւորներու օրի-
նականութիւնը՝ ուստի Սիւրիստի
պատգամաւոր Տ. Գրիգոր Ասլանեանը
բուն կերպով բողոքեց Տ. Գ. Նէմ-
ցէի քուէի իրաւունքէն զրկուելու ո-
րոշման դէմ եւ հետագա ժողովին ը-
սելով «միջինը որ քննութիւն տեղի
չունենայ եւ Տ. Նէմցէի իւր օրինա-
կան ձայնը վի վերադառնայ. եւ չեմ
կարող մասնակցիլ այս ժողովին. որով
հետեւ համոզուած եմ, թէ Շոււմայէն
եկած բողոքները քաղաքի արդիւնք
են...» ըստ պ. Գրիգոր Ասլանեանի
համաձայնութեամբ Տ. Նէմցէի ձայնը ջնջե-
լով նոյնպէս զօր կերպար այդ քաղաքի
ներսուն:

Ժողովին մէջ գտնուող մարդիկ,
որ զիտարբ. սխալ քաղաքներով Տ.
Ասլանեանի խօսքերէն իմաստը, սը-
տեղին չարատարութեամբ յարձակել
այս ուր վրայ—իսկ Տ. Քաղաքի Յակոբ
եան (Պարկազի քաղաքաւոր), նոյն-
քան առաջ դեռ, որ մոռնալով քի-
քունով գիրքը՝ առաջարկեց պարտաւա-
նաց քուէ տալ Տ. Ասլանեանի եւ Սի-
լիստիին համայնքին ալ գրաւոր կեր-
պով յայտնել իրենց պատգամաւոր
անվայել վարմաբերը:

Ժողովը կարեւորութեամբ չտալով
այդ անտեղի յարձակումներուն, որո-
շեց միայն արձանագրել Տ. Ասլանեա-
նի հետեւեալ եւ անցնել գործին:

Իսկ Սօֆիայի քահանայի բողոքը
անհետեւեալ թողուեցաւ. որովհետեւ
ժողովը յիշեալ քահանայի արդէն պիտ-
աօնապէս յայտնած էր, թէ Սօֆիայի
պատգամաւորները ընտրուած էին օ-
րինաւորապէս եւ ճանաչուած ու վա-
ւեւ հաշուած ժողովի կողմէ. իսկ
հանայի խաղացած խառնակիչ
ու անմիտ գերը խորին զայրոյթ պատ-
ճառեց ժողովականներուն. «...» ինչ
պիկ կուզէ այս քահանայ—վարդաւա-
նի

նկատեց ժողովի ատենապետը,—ինչո՞ւ
կը գրողէ ու կը պղտորէ ժողովի
միտքը: Այդպէս ուրեմն ամբողջ նիստ
ըր յատկացուեցաւ այդ բողոքներու եւ
ժողովը անկարող եղաւ անցնելու օ-
րակարգին եւ ժամը 2ին, կէս գիշերէ
յետոյ, ժողովը փակուեցաւ:

Սօֆիա:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Յարգելի խմբագիր,

Ձեր խմբագրական դիտողութիւնը,
զոր հարկ դատած էք անել մեր վեր-
ջին յօդուածի առթիւ, մեզ հարկադ-
րեց ուղղել խմբագրութեանդ ի պա-
տախան՝ սոյն երկտողը, զոր կը խնդ-
րենք բարի լինիք դնելու յառաջիկայ
համարին մէջ:

Եթէ, ըստ ձեզ, կարելի է հայ յեղ-
կութեան համարեալ իր յեր-
տապաղ թուրքերու հետ (մենք այլ
օսմանեան հպատակ ժողովուրդներու
մասին չենք խօսած, այդ մասին տ-
առանձին) որպէս միջոց հետգնտէ, ա-
տիճանաբար հասնելու հոյակապ ա-
մենաբարձր իդէալին, ապա արամա-
բանական է ընդունել որ այդ համե-
րաշխութեանը եթէ հարկ է, կարող
է կատարուիլ նաեւ առանց ինքնավա-
րութեան կամ բարենորոգման պայ-
մաններու առաջարկութեան հայերու
կողմէն: Եթէ սուլթանական ուժեր-
մի բարձուր կարող է ընդունուիլ բա-
րձր բնական ընդհանուր օսմանեան պե-
տութեան, նոյնպէս եւ, մասնաւորա-
պէս, հայերի համար, ապա Դաշնակ-
ցականները արամաբանական են եղած
եւ իրաւունք ունեն համեմատելու
երկտաւոր թուրքերու հետ, առանց
որ եւ է մասնաւոր աջամանի, համո-
զուած լինելով որ սահմանադրական
ուժերի ներմուծումը պետութեան մէջ,
փոխանակ բացարձակ միապետութեան,
ըստ իրենց, նաեւ ըստ ձեզ, նուազու-
թոյն բարձր, կամ, առաջին աստի-
ճանքէն էր լինելու, որմէ յետոյ, աւե-
րի իրաւունք, ինչպէս թոյլ կուտայ
կարելի, հետգնտէ, առաջնաբար
պէս, է զիմէն նոյն իրենց ծրագրի
ամբողջական իրագործման, ինչպէս
որ Դաշնակցականները յայտարարեցին
ու կը յայտարարեն ալ մինչ օրս ի լուր
համայն խաղաղի, եւ նոյն ալ ծրա-
գիրը, զիմէն, ամեն մարդ գիտէ, շատ
հեռուն կը տանի զիրենք եւ, իրենց
հետ, բոլոր հայութիւնը, մինչեւ...»

Ներշնչանալով սոսկալիստական ընկե-
րութեան մեղադրանքին սահմանները...
Այսպէս եթէ զենք հարցը պիտ-
մանակ ոչ մի իրաւունք չի մնար, ոչ
ձեզ ոչ Հնչակեաններու եւ ոչ ուրիշ
մէկի, որ այդ կերպ կը նայի խնդրին
վերայ, մեղադրելու, դատապարտելու,
պախարակելու Դաշնակցականները,
որոնք միայնակ յերկտաւոր թուր-
քերուն՝ տապալելու համար Սուլթանը
եւ նորա ուժերը եւ ընդհանուր քա-
ղաքացական ազատութիւն տալու
համար բոլոր օսմանեան ազգերուն,
ի թիւս արդեւ եւ հայ ազգին, ուրիշ
բան չարդեւ, բայց եթէ կոխած եղան
սահման չի առաջին ոտքը, որմէ յետոյ
նոյն ունին բարձրանալու դեռ շատ
ու շատ:

Լաւ, կասնք մենք, եթէ այդպէս է,
այն ժամանակ անհասկանալի եւ ան-
պաշտպանելի կլինի այլեւս Հնչակ-
եաններու (չին) դիրքը, որոնք ան-
պայման կուզեն ընդունիլ ալ Սիւր-
իստի թուրքերուն այն ինչ սոքա
միտքով միշտ արամաբանական իրենք
իրենց հետ, անկարող են ընդունիլ

Դեռ աւելին կայ, եթէ, կասնք,
աստիճաններէ անցնելու համար հար-
կաւոր էր մինչեւ իսկ միանալ այն
թշնամի ազգին հետ, որի դէմ ուղ-
ղուած է հայկական շարժումը, ապա
Հնչակեանները իրենց անընդունելի
պայմանով խափանելով այդպիսի մի
միտքին յերկտաւոր թուրքերի հետ՝
կատարած եղանակը, ապա
սակաւ գործ: Ինչ նշանակութիւն ու-
նի ոտքը մի քիչ վեր դնել կամ մի
քիչ վար նոքա պարտաւոր էին, ըստ
այդ հայեցողութեան, նախ ոտք դնել,
միանալ նոյն հետ, ինչպէս միացան
Դաշնակցականները, իրագործելու նախ
Սահմանադրութիւնը, որպէս առաջին
ստաղիտ, ապա անցնել իրենց ծրագրի
յաջորդական աստիճանները: Այդ կեր-
պով դատելով խնդիրը, Հնչակեան-
ներու եւ Դաշնակցականներու միջեւ
գտնուած տարբերութիւնը ուրիշ բա-
նի մէջ չի կայանար բայց եթէ աստի-
ճանի մէջ. առաջինները պահանջած
են անմիջապէս, մի անգամէն, աւելի
բարձր աստիճանի վերայ ոտք դնել,
ինքնավարութիւն, մինչդեռ վերջինները
քաւաղանազած են միայն սուլթանա-
կան ուժերին տապալումով առ այժմ
եւ նախ եւ առաջ:

Աւելի չենք ուզեր խօսիլ, կը թող
նենք ուրիշ առթիւ պարզել ընդար-
ձակօրէն մեր մտքերը, որովհետեւ հար-
ցը ընդարձակ է եւ բազմակողմանի:
Բայց այնքան, որ ասացինք, բաւա-
կան է ցոյց տալու որ Հնչակեանները
հակասական են եթէ հարցը կընեն
անպէս, ինչպէս գրած է խմբագրու-
թիւնը իւր մեզ ուղղած դիտողու-
թեան մէջ, եւ, նոյն հետ, նաեւ զոք
ինքնեք, ըստ մեզ:

Գալով մեզ մեր դիրքը բոլորովին
այլ է: Մենք սկզբունքով դէմ ենք
այդ միացման Գործնական անսակե-
տէն նայելով խնդրին վերայ, մենք
կը գտնենք միանգամայն վտանգաւոր
մտնել թշնամի ցեղին հետ, որի սուլ
մենք համարուած ենք ապստամբ, խը-
ռովարար տարր, այլ եւ այլ պայմա-
նաւորութեանց, այլ եւ այլ կոմպրո-
միսներով Այդ անհասկանալի, անբը-
նական է եւ չէ կարող գնալ առանց
չարիքներու մեզ համար, որ միշտ են-
թական ինք տուեցու:

Մենք չենք ընդունիլ որ հայկակա-
հարցը տիրող ազգի այս կամ այն ու-
ժերի վերացման հարց է, ոչ, այլ ուղ-
ղակ եւ պարզապէս՝ ազգային անջատ-
ման հարց, որ ունի իւր իրագործման
համար նպատակաւոր մարդանկնիւ
թէ որո՞նք են այդ եղանակները—այդ
է որ չենք կարող այս տեղ դնիլ:

Ընդունեցէք, յարգելի խմբագիր,
մեր խորին յարգանքաւ հաստատեց
ԱՍՏԱՆԻ:

Դիս. խմբ.—Մեր խօսքը առաջիկային

ՕՐՈՐԴԱՆԵԱՆԿԱՆԵՐՈՒ ՏՐԱԿԱՆԵԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Այս յօդուածը գրած պահուս, ար-
դէն վերջացած է Թիֆլիզի մէջ գու-
մարուած կաթողիկոսական մեկնութե-
ան ընտրութեան առթիւ պատգա-
մաւորներու յունիս 1ի եւ 5ի ժողով-
ները, որոնց մէջ ամենաջիւղ Օրման.
եանապետները կը ներկայանան Գա-
րեգին վարդապետ, Ձեքէզեան եւ
Տէր Առաքաւորաւորաւ մականուան-
եալները: Խորհրդակցական ժողովները
Թիֆլիս վերջանան, բայց չիմ յուսար
թէ վերջացած ըլլայ անոնց քով, հը-
րաւորեալ պատգամաւորաւորութեան
մէջ մասին իրենց վարդապետութիւնը

պաշտպանելու քաջութիւն եւ նախա-
ձախողութիւն: Ուստի, եւ կը փա-
փաքէր որ յիշեալ անձնաւորութիւն-
ները, Օրմանեանի ամենաջիւղ պաշտ-
պան հանդիսանալու իրենց իմաստուն
եւ համոզելի պատճառաւորութիւնը
զիջողաբար յօժարէին մամուլի միջո-
ցաւ արտայայտել, բոլորովին անշա-
հանդիւր անկեղծութեամբ, լուսարա-
նելու համար, Օրմանեանի հանդէպ
զատնութեամբ եւ հակակրօնութեամբ
լցուած հայութեան մեծամասնութեան
ատելութիւնը եւ մախալքը, եւ միան-
գամայն պատասխանած ըլլալու պա-
տասխանատուութեանը որուն եւս հրա-
ւերելու կը յանդգնի:

Մօռէն ճանչնալով Օրմանեանը, ա-
նոր հոգեբանութիւնը, նկարագրը,
13 տարւան գործունէութեան ման-
րաման իրադարձութիւնները, գո. ծե-
լակերպը, վարչագրական կարողու-
թիւնը, իր պաշտօնին նոյնքակաւութե-
ան ըմբռնումը, ազգասիրութիւնը
եւ իր պարտականութեան գիտակցու-
թեան չափը ու վերջապէս այն բոլոր
մանրամասնութիւնները որոնցմով կազ-
մուած է Օրմանեանը, կուզեն, եւ
պարտականութիւն կը համարուի, իբր
այժմեական, օրուան մարդը, վերլու-
ծել իբր վարչագէտ մը եւ վերաբար
ընդ իբր կրօնական մը, բաւականաչափ
անցնալի մը խորքէն:

Այս այնքան ատուած կեանքը (կը
խնայի իրեն, ապականուած ըսելով),
որ տմենէն աւելի այս միջոցս կը
չողարձակէ իր գործունէութեան զիւ-
գոյն եւ արդտ փայլովը, Պոլսէն մին-
չեւ Կովկաս. Ամերիկա, եւ Պաղատ-
ներ, եւ որուն շաղկապուած ցոյթե-
րով հետեւէն ու մօտէն կը կենսունա-
կուին կը պալուրուին ու կրնար
մանան միախառնելու ու լաւա-
տեսները:

Բ.

Կաթողիկոսական չորս կնիքէն ի վեր,
անսովոր գործունէութեան մը փոյ-
թեանը խիզախութիւնը կը նշատ-
րուին մեծախաղաղ ու զրեթէ դիպեա-
բայ պատրիարքի մը գործունէութեան
մէջ, նորորինակ յեղաշրջում մը, ըս-
կըզբունքային տարբեր ուղղութեան մը
յանկարծական զարմանալի եւ ապշե-
ցուցիչ գիմալիցումը, արտաժող եւ
ամուլ գործելակերպի մը յաջորդ, որ
այնչափ կը ծաւալի ու կընդլայնի որ
կածես պիտի պարծածակ եւ ընդհող
13 տարիներու ամթալի եւ արդար
Օրմանեանի մը ձախաւեր գործն ու
քաղաքականութիւնը: Սակայն այս
միջոցին վրդովուած ու խռովուած խը-
լըտու մեկը չեն կրնար, անգոր են ա-
պացոյցանելու թէ խրտուիլակ մը
կրնայ չեն, խօսիլ ու ընդլայնի Այդ
ամբողջ իրարաճման շարժումները,
աղտոպակ ու աղիւրը, յեղակարծ ներ-
գորութեան յայտնութիւնը, փոթորիկն
է որ կը յարուցանէ, որ կը տատա-
նեցնէ, որ կը ճնշեցնէ իրարու յեց-
ւած փայտերը: Փոթորիկէն վերջ մի-
եւեռյան անշարժութիւնը, միեւեռյան թմե-
րութիւնը, որմէ պիտի օգտուին եւ
օգտուած են աւագակները եւ մարդա-
կեր գեւերը, որոնք այդ խորագող
պահապանին ցանկապաւնէն ներս անց-
նելով պիտի կողպտեն, թնդեն ու
աւարտեն, ամբողջ կենսունակութիւ-
նը, հիթն ու յող կանանչութեան
Սակայն ինչ հարկ պարտիարքական
այսչափ խլրտու մը, կենդանութեան
կեղծ ու պատուաստուած նշանի, այս
չէ հոգեբանական եւ անհրաժեշտ վար-
կեանը գործունէութեան ազգին օգ-
տին վիարքերութեամբ, որքան աւելի
կարեւորագոյնները:

իրենց ջանքերով և օգտակար ծառայութեամբ, կարող են թողնել իրենց բոնամտեղեքութեամբ իշխանութեան և Երևանի հոգաբարձուի համաձայնութեամբ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Կ. Պոլսոյ հայ թերթերը շաբաթ օրուներէ ի վեր սկսած են ԱԶԳԱՅԻՆ բառը գործածել իրանակ եկեղեցական «քօնիք» գրելու:

— «Մանգումէն» Պատրիարքարանի Գաղաքական Ժողովոյ կէս կազմաւորեալ վիճակը յիշելով կը պահանջէ նորին ընտրութիւնը որով սքողեալ կերպով պահանջած կըլլայ մեր Ազգ. Երեսփոխ. Ժողովոյ գումարումը, զոր Համիտ-Օրմանեան ռէժիմը դադարեցուցած էր բաւական տարիներէ ի վեր:

— Նոյն հայ թերթերը կաթողիկոսական ընտրելեաց վրայ սկսած են խօսիլ, բայց տակաւին չեն համարձակիր կար և իզմիրեանին անունը յիշելու:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԽԻՒՐԲԻԱ

Գանունը Էստոնիին իրանը իւրէ անա միւթէազրպէնի մուհաթէնաթ Կիւն պէ կիւն տրվածագտա տըր:

Ճիւղէն հէնի պիր իրատէ իւրէ ամիլը ումումի իւնն օլունուպ, պիւթիւն ըօլիթիգա մահպուտարը սէրպէսթ պըրազըլմըլար տըր:

Ձապթիյէ նէլարէթի ամիլընտա պուլընան խաֆիյէթ թէշթիլաթը պա իրատէ լազլ օլունմուշ օլունպ, պունտան պէօյլէ կալընըլ զապթիյէ գանունը տալիթէսինտէ մուամէլաթ օլունաճաղը սէտարէթտէն իւնն վէ իւթար օլունտու:

Շու հալտէ պունտան պէօյլէ շիլէր պասմազ, բաթթ կէլէի ալուպ կէթիւրմէք, նակէհան խանէլէր վէ տիւքեանլար եօգլամազ, միւսատէրէ իթմէք կիպի զատտարըլար վուգու պուլամայաճաղ տըր:

— «Գանուն տալիթէսինտէ» մաթպուտըն սէրպէսթիյէթի տալի Էմր ու իւնն օլունմուշ օլունպ, բազար կիւնտէն պէրու Սթանպուլ կազէթալարը աղըլալը պալտան չէլիլմիշ կիպի սէրպէսթիյէթ, միւսալաթ» սէտալարը աղըլ ալալալ չըգարմագտա վէ շու կիպի իպարէլէրլէ մէսէրթէթի ֆէլգէլատէ պէյան իթմէքտէ տիրլէր:

«Պունտան սօնրա եալանլար եաղմայաճաղըլ պունտան սօնրա միւրթէթիպլէրէ մէթ ու սէնա օղունմայաճաղըլ պունտան սօն

րա թէղիգաթ վէ թէճալիլալալ թա կէօզ գաբամալաճաղըլ, պունտան սօնրա անալէթ ու հազգանիյէթի թէթմ իթմէլէճէկիպ, պունտան սօնրա սանսուրըն (գըրաքննիչ) թէլիլիլէ ալեաթ օլմայաճաղըլ պունտան Էվլէլ մէճպուրիլէթ թալթընտա իշլէտիկիմիլ գոսուրլարտան տօլալը գարիւնուլըլըն աֆլընը թէմէնի իտէրիլ» զըլըլը սէօլլէրլէ հէյէճանլը մէսէրթէթ ու մէսրուրիլէթ նէշր ու նիւմա Էլլէմէքտէ տիրլէր, եանի աղըլտան աղըլա իթիւրաֆ իտէյօրլարթի պունտան Էվլէլ հէր պիւր իրթիգապաթը մէճպուրիլէթ թալթընտա տէրէօտէ իթմիշլէր ֆազաթ, տէյմիյօրլար թիլլէնիլէրին օլ իրթիլիլապըլըլա մէճպուր իտէն թիլլա իտի, 30 սէնէ պիւթիւն մէմալիլի պիր ճէհէննէմ հալիլիլ իլգա իտէն ամիրի միւսպիլիլի նէ սըֆաթ իլէ թալթիլիլ իթմէլի, անա նէ՝ ճէգա թէրթիլ Էլլէմէլի պու խուսուտա սիւքիւտիլէթ նէ՝ տէյօրըլ սիւքիւտիլէթտէն մատաանըն շու թասլիլիլ ամիլարընտան տօլալը թէքրար մէթանէթ, թէքրար մէթ ու սէնալար եազմաղա թէնտիլէրին մէճպուր կէօրիլլար:

— Մէճլիսի Մէպուսանըն նոյնմըր իպթիտալարընտա աղըլմասը Գանունը Էստաի ահքեամընտան օլտըլը կիպի, մէպուսարըն ինթիլապաթընա պաշլանըլաճաղ տըր:

Մէքըլիլ Գանուն, եանի միւթէլլէթա Միթհատ բաշանըն թէէսիսքրտէսի օլան Գանունը Էստաի բէք մահաուտ օլմալլէ, պուկիւն զալէպէ չալմըլ օլան կէնն թիւրք բարթիսինին թէլիլիլիլանընլէ իթթիլիլ իթմէլէճէլէր զանն իտէրիլ:

Էն Էվլէլ Սուլթան իսթէթիկի վաղըթ Մէճլիսի ումումիլ լազլ ու թաթիլ իթմէք հազգընա հալիլ օլմալալը տըր վէ հէյէթի վիւքէլա թէնտի պիւթիւն մուամէլաթը իշին Մէճլիս Մէպուսան Էնտիլտէ մէսուլ օլմալը տըր վէ մէպուսար թալթընտան թէքրիլաթ վէ եէնի գանուն լալիլէլէրի տօղրուտան Մէճլիսի Մէպուսան թալթիլ օլունունպ, միւրէքէրէյէ վէ թալթըլ գաբարա ալընապիլմէլի տիր:

Պու կիպի տահա պիր չը գուսուրլար մէքըլիլ Գանունը Էստաիլէ իլալէ իթաթտէն վէ թէթմիլիլի Սուլթանա գապուլ իթթիլալալ եէմիլլէ անը պաղլաղըլտան սօնրա Ժէօն թիւրքէր թէրթի սիլաճ իթմէլի տիրլէր: Պու գոսուրլար թէմալանալ իսէ՝ շու թանթանալարլէ իլան օլունան սէրպէսթիլլէթ վէ Գանունը Էստաի Սուլթանըն տալաղլարընա պաղըլ գալմըլ տիր իսէլալ ատտ օլունապիլալ կիւնիլն պիրիլտէ նակէ

հան սապուն թէօրիլի կիպի նապէտիտ օլապիլիլիլ նաթըլթի 30 սէնէ Էվլէլտէ օլմալ վէ մէքըլիլ Գանունըն մուսիսի օլան Միթհատ բաշա կիպի զալթար զընտանլարտան մէքարա վէ խանէլէրինտէն տէնիլ ալթընա նալիլ մէքեան իթմիշլէր տիր: Իտի Ժէօն թիւրքէր սէպաթ սէճաթ ու տիրալէթլէրինի պու նօգթաուտ ըսպաթ իթմէլի տիրլէր:

— Ժէօն թիւրք գոմթէօի աղալարընտան Էրթանը հարպ պիւրպաշըլ Էնվէր պէլ Սէլանիլթէն Նալ Թրալ Ռիւսէ կապէթասընա Յուլիս 10 տաշու թէլէկըլաթը թէշիլտէ իթմիշլ տիր: Պիւթիւն միլլէթ, Պուլկար, Սըրպ, թիւրք վէ սալիլլէ, չաղ ու մէսրուրիլլէթ հիսսէմէնտ տիրլէր: Էնէր Սուլթան թալէպլէրիլիլիլ իճրա իթմէլ իսէ Սթանպուլ իւզէրիննէ երիլլէճէլիլ:

— Սոն կիւնլէրէ գաուար խաւիստէ վէ խո սուսի իլէ Բարիտէ պուլսնարազ, սուլթանըն իտարէսիննէ գարըլ կաղէթալարտա չէտիտ պէնալլէր եաղլըլ օլան Ալի իւսպիլ պէլ Աթանպուլալալտէթ իթմիշլ տիր: Էհալի անը թանթանալ իլէ գապուլ իտէրէք, նութըլար սէօյլէթմիշ վէ ալթըլլամըլ տըր:

— Պիր հաթթիտան պէրու Մանասըր վիլալլէթիլիլ հիւրմիլալթընա կէշիլմիշ վէ ըսեան սաննաղընը չէթիլ օլան զահրաման Նիաղի պէյէ՝ Սաուրաղալ Սալիտ բաշա պիր թէլէկրաֆ վէրուպ, թէսիլ օլունմասընը թալէպ իթմիշ վէ աթի հալտէ իւզէրիննէ աթէր եօլլալաճաղընը թէհտիտէն պէյան Էլլէմիշ տիր:

— Սուլթանըն իրատէսինտէն Էվլէլ Մանասըր վիլալլէթիլտէ Ժէօն թիւրքէրին վէ աթէրլէրին թալէպ վէ իճպալը իլէ Գանունը Էստաի իլան օլունմուշ օլտըլը կիպի տէրհալ մահպուսար սէրպէսթ պարազըլմաշ տըրլար: Ճիւթի պուլկար, սըրպ վէ ըլմալարըն թէսիլ օլունմալարը պէլլէնտիլիլ յուլիս 13 թարիլիլիլ պիր թէլէկրաֆ Մանասըրտան պիլտիլիլիլ:

— «Իգտամ» թիւրք կաղէթալը չէօյլէ եաղլըլ տըր: «Եաշաթըն սուլթան» Էլէր վալտընտա սաթըլ պուլսնուր իսէ:

ԱՃԻՄԻՍԱՆ

Մալիւմ օլտըլը կիպի Շահ Մէճլիսի տաղըթտըլտան սօնրա թէնտի խառ աթէրլէրի վէ ահէմ գազաղալըլ վասիլալալ իլէ բալիլալթը օլան թէհրան չէհրին տէ մէճլիս թարաֆտարլարը վէ իսթիլալըլարը թարու մալիլթի վէ պիր թագըմընը տէ աթըրտըլ իշլէ պու կիպի զաուտարաննէ թէտպիլլէր իլէ Ժէհրանտա իսթիլալըլալալ զալէպէ

իթմիշ օլտու: Հալպուրի թէպրիլտէ (Գալլէթ) իշլէր Էօյլէ կիթմէտի Մէճլիս թարաֆտարը օլանլար Էհտիլիլ Էքէրիսի իլէ պիր օլուպ, Շահըն աթէրլէրիննէ գարչը գօյտուլար, ճէնկլէշալիլ, մուհարէպէ իթմիլլէր, Բահիմ խան Շահտան ալտըլը թալիլալ իւզըլ սիւվարի աթէրի վէ թօքըլարը իլէ պէրապէր Էհալիլ զալէպէ իտէմէտիլ: Թէպրիլտէն վիրուտ իտէն սօն թէլէկրաֆլարա պիւնանն իշպու չէհր Էհալիլիլ վէ իսթիլալըլալըն թահթը իտարէսինտէ պուլսնիլլար, վէ Էթիլալտա տալիլ իսթիլալ թէսպի գուլլէթ իտէյօր:

— Թէպրիլ 14 յուլիս — Տիւն աղալալա գաուար տէվաթ իտէն թօր տարպէլլէրի սէմէրիսիլ գալտըլար: Թիւրալար գօնսօլոլալալալ միւրաճալթլէ, հալալլարընըն վէ մալլարընըն մուհաֆաղալը վէ սիւվարի աթէրլէրին կէրի չէրիլմէսի խուսուսընտա Շահ թէվաթիլ իթմէլէրինի թէճա Էլլէտիլլէր:

ԹԱՏՐՈՆ ՐԻԿԱ

Այս հինգաթի երեկոյ «Րիկա» պորտագին մէլ Արեւելեան հայ դերս, խումըր տալիլորդու թեմաթ Պ. Պ. Վ. Պուպանի և Գ. Յակոբեանի շքիլ կիրպոլ պիտի Ներկայացնէ ՄՈՒՐՍՅԻԿԻ ԿԻՆԸ թատերախաղ 4 արար: Ենկըլ եւ պարեր: Ժծաղաշար չաւէլտ մը:

ԹԻԻՃՃԱՐԻՑԻ

ՁԱՆԻՐԷ

ՊՈՒՂՏԱԹ			
Վալիս	100 քիլօ.	20/30-50	
Արապա	57-62 լիպ.	14.16-40	
ԱՐԲԱ			
Վալիս	100 քիլօ	1-2/12 50	
Արապա	45-52 լիպ.	7.-8	
ԵՆԻԼԱՅ արապա	33-36 լիպ.	4.60-5,20	
»	100 քիլօ	11.50/12.	
ՁԱՎՏԱՐ արապա	52-57 լիպ.	8.4/9.60	
ԵՆՍՈՒԵՍ 100 քիլ.		16-17	
ՏՈՐԸ արապա		7.60-8.40	
ԿՈԼՈՂ արապա	55-60 լիպ.	17.18	
ՄԻՍԻՐ		10/40 11	
Կիւնտէ վալիս	5/10	վէ 40-50	
Կապ կէլմէքտէ.			

ՊՈՒՂՏԱԹ			
Վարնա քաղաքաւորա պաղապիլլէ մալլիլլէն պու կիւնքի ֆիլաթը, քիլոն ֆրանք իլէ:			
ԴԱՆԷ		1.95- 2.20	
Շէլլէլ նէմգէ		90	
Շէլլէլ քէսմէլ սանսըլ		45-	
ԻԻՐԻՆՃ ճէնուլա չուվալը		44.50	
» Զիլիպէ		—	
» Ինկիլիլ		33.-	
Բիլգօն		50.	
ԿԱՂ Սանսըլը		10.70	
Ձէթիլիլ կաղըլ քիլօ		1.35. 1.40	
ԳՈՒՐՈՒ Իւզիլ		70/75.	
Եուսուրթ 100 աթէթի		5.-	